

Małgorzata Szczepaniak

Uniwersytet Mikołaja Kopernika w Toruniu
Wydział Nauk Ekonomicznych i Zarządzania
Katedra Ekonomii
m.szczepaniak@umk.pl

**NIERÓWNOŚCI DOCHODOWE W GOSPODARCE
ŚWIATOWEJ W OKRESIE POKRYZYSOWYM
– WYBRANE ASPEKTY EKONOMICZNE
I SPOŁECZNE**

Streszczenie: Choć badanie nierówności ekonomicznych znane jest w historii myśli ekonomicznej, to obecnie problematyka ta stała się ponownie niezwykle aktualna. Z jednej strony w aspekcie przyczyn i skutków kryzysu gospodarczego końca XXI w. powstaje pytanie czy rosnące nierówności były również jedną z przyczyn kryzysu, czy z drugiej strony to zjawiska kryzysowe powodują bardziej nierównomierny rozkład dochodów. Poza tym wątpliwości budzi rola redystrybucji w zmniejszaniu nierówności dochodowych. Głównym celem badawczym jest identyfikacja kierunków zmian w zakresie nierówności dochodowych w okresie pokryzysowym oraz zbadanie związku pomiędzy redystrybucją a poziomem nierówności w badanych krajach.

Słowa kluczowe: nierówności, kryzys.

JEL Classification: H23, H25, H53, I31, I32, I38, P51.

Wprowadzenie

Nierówności dochodowe to niezwykle ważne i wielowymiarowe zjawisko, które z jednej strony pozostaje pod wpływem dynamiki rozwoju gospodarczego, z drugiej jednak strony wysokie nierówności wpływają negatywnie na gospodarkę w ujęciu realnym, ale i na standard życia ludności. W okresie pokryzysowym powstaje pogłębiona potrzeba badań nierówności oraz ich związków z redystrybucją dochodu czy dynamiką rozwoju gospodarczego.

Cele badawcze niniejszego opracowania zostały określone jako analiza kierunków zmian w zakresie nierówności w wybranych krajach gospodarki światowej. W artykule podlegają badaniu zależności pomiędzy nierównościami a redystrybucją, a jako roboczą hipotezę badawczą przyjęto, że skala redystrybucji poprzez transfery i podatki ma związek z poziomem nierówności w okresie pokryzysowym.

W badaniach tej problematyki, dla potrzeb realizacji celu dokonano przeglądu badań z zakresu związku pomiędzy nierównościami i procesami rozwoju gospodarczego. Metodą analizy jest opis o charakterze jakościowym i statystycznym dokonany przy wykorzystaniu danych statystycznych dotyczących poziomu i dynamiki zmian nierówności i zmiennych charakteryzujących redystrybucję dochodu w analizowanych krajach. Do analizy zostały wykorzystane dane z baz danych Income Distribution Database OECD, All The Ginis World Bank oraz Eurostatu. Za okres analizy porównawczej przyjęto lata 2007-2014.

1. Nierówności dochodowe a rozwój gospodarczy – przegląd badań

Stanowisko dotyczące negatywnego wpływu wysokich nierówności na procesy wzrostu gospodarczego jest w literaturze prawie że jednoznaczne [Rodrik, 1999; Easterly, 2002]. Głównym mechanizmem transmisji nierówności na wzrost gospodarczy jest kapitał ludzki [Hassler, Rodriguez Mora i Zeira, 2007, s. 254]. Poza tym wskazuje się, że wysokie i rosnące nierówności szkodzą społeczeństwu w wielu aspektach życia społeczno-gospodarczego nie tylko wpływając negatywnie na wzrost gospodarczy. Przykładowe negatywne efekty nierówności, które związane są ze standardem życia ludności, to wyłączenie społeczne, niewykorzystane możliwości, a nawet gorsze wyniki w zdrowiu [OECD, 2015; Deaton, 2016, s.100]. Nierówności mogą prowadzić również do niestabilności politycznej [Stiglitz, 2015, s. 191]. Wysokie nierówności wpływają bowiem na polaryzację preferencji wyborców, procykliczność polityki fiskalnej, obniżenie inicjatyw dla prywatnej przedsiębiorczości z powodu wyższych podatków [Alesina i Rodrik, 1994, s. 469]. Nadmierna dyspersja dochodowa jest szkodliwa ze względu na wzrost kosztów społecznych, ograniczenie zaufania do instytucji demokratycznych [Alesina i Perotti, 1996].

W literaturze obecne są również głosy za pozytywnym wpływem nierówności na procesy rozwoju gospodarczego. Wysokie nierówności mogą wpływać na wzrost oszczędności i akumulacji kapitału, ponieważ bogaci mają niższą skłonność do konsumpcji [Bourguignon, 1981, s. 1474].

Z drugiej jednak strony na nierówności wpływa stan i dynamika zmian gospodarki. A. Grzelak [2016] wskazuje, że poziom nierówności zależy nie tylko od poziomu rozwoju gospodarczego czy modelu państwa w procesach gospodarczych, ale również od procesów globalizacji czy funkcjonowania rynków pracy. Inne podkreślane w literaturze determinanty nierówności to zmiany zachodzące na rynku pracy (wzrost udziału kobiet, wzrost samozatrudnienia), wzrost roli dochodów z kapitału, edukacja (wzrost liczby lat nauki) [Brzeziński, 2013]. Wskazuje się również na istotną rolę uwarunkowań instytucjonalnych, w szczególności jakość stanowionego prawa, przejrzystość norm i zasad jak i wysoki stopień zaufania do działań rządu, np. w zakresie redystrybucji.

2. Nierówności dochodowe w wybranych krajach świata – trendy zmian

Chcąc zrealizować cel badania, wybrano kraje, które charakteryzują się różnym poziomem nierówności oraz różnym poziomem rozwoju gospodarczego mierzonym syntetycznym miernikiem rozwoju gospodarczego HDI dla 2014 r. Ze względu na dostępność i porównywalność danych statystycznych do analizy wybrano kraje objęte statystyką OECD. Kraje oraz ich krótką charakterystykę przedstawiono w tabeli 1.

Tabela 1. Dane charakteryzujące poziom rozwoju i nierówności w 2014 r. w wybranych do analizy krajach

Kraj	Współczynnik Gini	HDI	Dochód narodowy brutto per capita (2011 PPP \$)
Australia	0,337	0,939	42 822
Niemcy	0,292	0,926	44 519
Dania	0,254	0,925	44 519
Holandia	0,283	0,924	46 326
Irlandia	0,309	0,923	43 798
Kanada	0,322	0,920	42 582
Stany Zjednoczone	0,394	0,920	53 245
Szwecja	0,281	0,913	46 251
Wielka Brytania	0,358	0,909	37 931
Japonia	0,330	0,903	37 268
Hiszpania	0,346	0,884	32 779
Chile	0,465	0,847	21 665
Turcja	0,393	0,767	18 705
Meksyk	0,459	0,762	16 383

Nota: Kraje uporządkowano według malejącej wartości wskaźnika HDI w 2014 r.

Źródło: Na podstawie OECD Income Distribution Database [www 2] oraz Human Development Data [www 1].

Jeszcze w latach 80. średni dochód 10% najbogatszych był siedem razy wyższy niż 10% najbiedniejszych średnio w krajach objętych statystyką OECD [Cingano, 2014]. W 2015 r. ta relacja zwiększyła się do 9,5 raza. Co więcej, szczególnie niepokojące zjawisko następuje w zakresie nierówności majątkowych, pogłębiających się jeszcze bardziej instensywnie. W 2015 r. 10% najbogatszych gospodarstw domowych posiada 50% majątku, a 40% najmniej majątnych posiada tylko 3% majątku ogółem. Poza tym ważnym problemem jest poziom długów – gospodarstwa domowe są bardzo narażone na ryzyko zmian cen aktywów. W krajach OECD połowa gospodarstw domowych ma kredyt, a 10% z nich zadłużenie przekraczające wartość posiadanych aktywów [OECD, 2017].

Na pogłębiające się nierówności wpływało wiele czynników. Nie bez znaczenia pozostawały zmiany w dochodzie rozporządzalnym gospodarstw domowych, na podstawie którego wyliczane są statystyki dotyczące nierówności, w tym współczynnik Giniego.

W okresie mniej więcej dwóch dekad poprzedzających wybuch kryzysu analiza tempa zmian w dochodach rozporządzalnych gospodarstw domowych wskazuje na wzrost dochodów w grupie krajów OECD i UE-15. Co więcej, biorąc pod uwagę zróżnicowanie w udziale łącznego dochodu widać, że dochody górnego decyla – najbogatszej grupy społeczeństwa rosły średnio szybciej niż dochody najuboższych. Tendencja taka utrzymywała się w większości analizowanych krajów z wyjątkiem Chile, Grecji, Irlandii, Portugalii, Hiszpanii i Turcji. W okresie ostatnich lat następujących po kryzysie, zaobserwowano spadek dochodów rozporządzalnych ogółem zarówno w OECD, jak i w większym stopniu w UE-15. Co gorsze, tempo spadku dochodów grupy najuboższych (dolny decyl) było średnio ponad dwa razy wyższe niż tempo spadku dochodów osób najbogatszych. Bardziej dokładna analiza wskazuje jednak na znaczne rozbieżności pomiędzy poszczególnymi krajami. Australia, Kanada, Finlandia, Niemcy to kraje, w których dochody rozporządzalne rosły, na dodatek szybciej wśród osób najbogatszych (tabela 2). Opisywane zjawiska z pewnością nie pozostały bez znaczenia dla nierówności mierzonych współczynnikiem Giniego.

Tabela 2. Zmiany dochodu rozporządzalnego gospodarstw domowych w ujęciu realnym w okresie przed i pokryzysowym w wybranych krajach świata oraz średnio w UE-15 oraz OECD-27

Kraj	Średnie roczne zmiany dochodu rozporządzalnego (w procentach)					
	okres przedkryzysowy (połowa lat 80. do 2007 roku)			okres pokryzysowy (2008-2012)		
	cała populacja	dolny decyl	górny decyl	cała populacja	dolny decyl	górny decyl
<i>1</i>	<i>2</i>	<i>3</i>	<i>4</i>	<i>5</i>	<i>6</i>	<i>7</i>
Australia	3,6	3	4,5	0,8	1,6	-0,5
Kanada	1,1	0,9	1,6	0,8	0,4	0,3

cd. tabeli 2

<i>1</i>	<i>2</i>	<i>3</i>	<i>4</i>	<i>5</i>	<i>6</i>	<i>7</i>
Chile	1,4	1,8	1,2	2,7	4,9	2,7
Dania	1	0,7	1,5	0,3	-0,5	0,6
Niemcy	0,9	0,1	1,6	0,4	0	0,8
Irlandia	3,6	3,9	2,5	-4,2	-10,2	-4,1
Japonia	0,3	-0,5	0,3	-0,9	-1,7	-0,4
Meksyk	1,4	0,8	1,7	-2,4	-4,9	-1,7
Holandia	1,4	0,5	1,6	-1,4	-1,6	-3
Hiszpania	3,10	3,9	2,5	-3,6	-12,9	-1,4
Szwecja	1,8	0,4	2,4	2,5	0,7	3,8
Turcja	0,5	0,8	0,1	1	0,1	1,3
Wielka Brytania	2,1	0,9	2,5	-0,9	-0,9	-0,3
Stany Zjednoczone	0,9	0,1	1,5	0,2	-1,3	0,9
UE-15	1,7	1,5	1,8	-1,1	-2,9	-1,1
OECD	1,6	1,3	1,8	-0,5	-1,8	-0,7

Źródło: Na podstawie: OECD [2015, s. 35].

Analiza porównawcza zróżnicowania rozkładu dochodów mierzonego współczynnikiem Giniego wskazuje, że najwyższe nierówności występowały przed i po kryzysie wśród badanych krajów w Chile, Meksyku, Turcji (powyżej 0,4), następnie w Stanach Zjednoczonych i Wielkiej Brytanii jako kraju o najwyższych nierównościach wśród krajów Unii Europejskiej. Badanie tendencji zmian wskazuje, że zarówno w krajach Unii Europejskiej (UE-15), jak i średnio w krajach OECD nierówności mierzone współczynnikiem Giniego nieznacznie wzrosły. Co ważne, w okresie 2007-2012 nierówności ogólnie rzecz biorąc ustabilizowały się, lecz dynamiczne zmiany dochodu w poszczególnych krajach sprawiły, że tendencje zmian w zakresie nierówności były bardzo różne w grupie analizowanych krajów, a szczególnie w krajach Unii Europejskiej. Dla przykładu Wielka Brytania była krajem o najwyższym spadku współczynnika Giniego a najwyższy wzrost miał miejsce w Szwecji (tabela 3). Jest to szczególnie zaskakujące zjawisko ze względu na spadek nierówności w kraju i tradycji liberalnej oraz wzrost w kraju socjaldemokratycznym. Zjawisko to może być tłumaczone wyjściowo najwyższym i najniższym poziomem nierówności, ale z drugiej strony wskazuje na potrzebę pogłębionych badań w zakresie wpływu zmian na rynku pracy, migracji czy wykraczając poza wytłumaczenia bazujące na ekonomii głównego nurtu – jakości instytucji.

Tabela 3. Nierówności dochodowe w wybranych krajach świata oraz średnio w OECD-27 i UE-15 w latach 2007, 2012, 2014 oraz tendencje zmian w okresie pokryzysowym

Kraj	Współczynnik Gini			Zmiana 2007-2012	Zmiana 2007-2014	Zmiana 2012-2014
	2007	2012	2014			
Australia	0,338	0,326	0,337	-0,012	-0,001	0,011
Kanada	0,318	0,321	0,322	0,003	0,004	0,001
Chile	0,48	0,471	0,465	-0,009	-0,015	-0,006
Dania	0,244	0,249	0,254	0,005	0,01	0,005
Niemcy	0,285	0,289	0,292	0,004	0,007	0,003
Irlandia	0,305	0,304	0,309	-0,001	0,004	0,005
Japonia	0,329	0,336	0,33	0,007	0,001	-0,006
Meksyk	0,45	0,457	0,459	0,007	0,009	0,002
Holandia	0,298	0,28	0,283	-0,018	-0,015	0,003
Hiszpania	0,324	0,335	0,346	0,011	0,022	0,011
Szwecja	0,259	0,274	0,281	0,015	0,022	0,007
Turcja	0,409	0,402	0,393	-0,007	-0,016	-0,009
Wielka Brytania	0,373	0,351	0,358	-0,022	-0,015	0,007
Stany Zjednoczone	0,374	0,396	0,394	0,022	0,02	-0,002
UE-15	0,3	0,3	0,301	0,001	0,001	0,001
OECD	0,317	0,316	0,318	0,001	0,001	0,002

Nota: Kolorem szarym zaciemniowano pola, w których wykazano spadek nierówności dochodowych.

Źródło: Na podstawie OECD Income Distribution Database [www 2].

Badanie tendencji zmian w perspektywie 2007-2014 wskazuje na wzrost nierówności w większości krajów. Spadek nastąpił jedynie w Chile, Japonii i Stanach Zjednoczonych. Chociaż były to kraje o relatywnie wysokich nierównościach, to nie jest to tendencja wspólna dla wszystkich krajów charakteryzujących się wysokim zróżnicowaniem dochodu. Dla przykładu nierówności w Meksyku wzrosły w badanym okresie.

3. Związek redystrubucji i nierówności dochodowych w wybranych krajach świata

Analiza porównawcza zróżnicowania rozkładu dochodów mierzonego współczynnikiem Giniego na podstawie grup analizowanych krajów ma pewne ograniczenia w przypadku formułowania wniosków dotyczących tendencji w całej gospodarce światowej. Należy pamiętać, że na tle krajów Ameryki Łacińskiej i Afryki kraje Unii Europejskiej charakteryzują się relatywnie niskimi nierównościami. Chociaż biorąc pod uwagę zróżnicowanie w samej Unii Europejskiej, to jest ono na tyle duże, że z pewnością nie można mówić o jednym spójnym modelu europejskim w tym zakresie. Co jest jeszcze ważniejsze, wśród najbardziej

rozwinętych gospodarek świata, np. w Stanach Zjednoczonych, nierówności są relatywnie bardzo wysokie. Ze względu na to, że nie można uznać, iż nierówności są ściśle związane z poziomem bogactwa, należy wskazać, że opisywane zjawisko związane jest z systemem instytucjonalnym, w ramach którego szczególną rolę odgrywa państwo. Nierówności dochodowe pozostają w ścisłym związku z polityką redystrybucyjną państwa.

Biorąc pod uwagę nierówności obliczane na podstawie dochodów rynkowych (przed transferami i podatkami) należy stwierdzić, że w okresie pokryzysowym nierówności te znacząco wzrosły w większości analizowanych krajów, poza Turcją, Kanadą, Chile i Japonią. W przypadku nierówności bazujących na dochodzie rozporządzalnym, czyli po uwzględnieniu transferów i podatków, współczynnik Gini również wzrósł w większości krajów poza: Australią, Chile, Holandią, Turcją i Wielką Brytanią. Co jednak ważniejsze ze względu na to, że we wszystkich analizowanych przypadkach krajów luka Gini była dodatnia, co oznacza, że ostatecznie zmiany nierówności zależały od redystrybucji, czyli roli jaką odgrywały transfery i podatki. W 2007 r. najbardziej skuteczną redystrybucję (najwyższą lukę Gini) odnotowano w Niemczech i Irlandii, najmniej skuteczną (najniższą lukę Gini) w Chile, Meksyku i Turcji. Po siedmiu latach od wybuchu kryzysu zakres i skuteczność redystrybucji zwiększyła się w największym stopniu w: Niemczech i Hiszpanii, spadła najbardziej w Szwecji. W efekcie tych zmian w 2014 r. najbardziej skuteczną redystrybucję w zmniejszaniu nierówności zaobserwowano w: Niemczech i Irlandii, a najmniej skuteczną redystrybucję odnotowano w: Chile, Meksyku i Turcji (tabela 4).

Tabela 4. Nierówności dochodowe w wybranych krajach świata w latach 2007, 2014 mierzone współczynnikiem Giniego przed opodatkowaniem i transferami oraz po uwzględnieniu transferów oraz luka Gini

Kraj	Współczynnik Gini przed opodatkowaniem i transferami (<i>Gini market income</i>) [1]			Współczynnik Gini po transferach i podatkach (<i>Gini disposable income</i>) [2]			„Luka Gini” [3] = [1] – [2]		
	2007	2014	zmiana	2007	2014	zmiana	2007	2014	zmiana
<i>1</i>	<i>2</i>	<i>3</i>	<i>4</i>	<i>5</i>	<i>6</i>	<i>7</i>	<i>8</i>	<i>9</i>	<i>10</i>
Australia	0,468	0,483	0,015	0,338	0,337	-0,001	0,130	0,146	0,016
Kanada	0,429	0,427	-0,002	0,318	0,322	0,004	0,111	0,105	-0,006
Chile	0,513	0,486	-0,027	0,48	0,465	-0,015	0,033	0,021	-0,012
Dania	0,414	0,444	0,030	0,244	0,254	0,010	0,170	0,190	0,020
Niemcy	0,494	0,56	0,066	0,285	0,292	0,007	0,209	0,268	0,059
Irlandia	0,513	0,549	0,036	0,305	0,309	0,004	0,208	0,240	0,032
Japonia	0,488	0,488	0,000	0,329	0,33	0,001	0,159	0,158	-0,001
Meksyk	0,473	0,478	0,005	0,45	0,459	0,009	0,023	0,019	-0,004
Holandia	0,430	0,457	0,027	0,298	0,283	-0,015	0,132	0,174	0,042
Hiszpania	0,449	0,525	0,076	0,324	0,346	0,022	0,125	0,179	0,054

cd. tabeli 4

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
Szwecja	0,426	0,429	0,003	0,259	0,281	0,022	0,167	0,148	-0,019
Turcja	0,427	0,423	-0,004	0,409	0,393	-0,016	0,018	0,030	0,012
Wielka Brytania	0,519	0,520	0,001	0,373	0,358	-0,015	0,146	0,162	0,016
Stany Zjednoczone	0,486	0,506	0,02	0,374	0,394	0,020	0,112	0,112	0,000

Źródło: Na podstawie OECD Income Distribution Database [www 2].

Na podstawie analizy statystycznej danych zawartych w tabeli 5 zaobserwowano, że w krajach o niższych wydatkach na cele socjalne nierówności mierzone współczynnikiem Giniego były niższe. Zauważono również, że we wszystkich analizowanych krajach w okresie pokryzysowym wydatki państwa na cele socjalne wzrosły, w największym jednak stopniu w Danii i Japonii. Natomiast w Kanadzie, Niemczech i Irlandii nastąpiła najmniejsza zmiana w tym zakresie. Co ważne, najwyższy udział wydatków na cele socjalne w PKB był w Danii, Szwecji, Niemczech i Holandii (ponad 24% PKB). Najniższy udział zaobserwowano natomiast w Meksyku i Chile (poniżej 10% PKB).

Tabela 5. Nierówności dochodowe w wybranych krajach świata w latach 2007, 2014 mierzone współczynnikiem Giniego po uwzględnieniu transferów oraz wydatki na cele socjalne oraz stopa bezrobocia

Kraj	Współczynnik Gini po transferach i podatkach			Wydatki na cele socjalne (% pkb)			Stopa bezrobocia %		
	2007	2014	zmiana gini	2007	2014	zmiana pkt proc.	2007	2014	zmiana pkt proc.
Australia	0,338	0,337	-0,001	15,9	18,7	2,8	4,4	6,1	1,7
Kanada	0,318	0,322	0,004	16,2	16,8	0,6	6,1	6,9	0,8
Chile	0,48	0,465	-0,015	8,3	10,5	2,2	7,1	6,4	-0,7
Dania	0,244	0,254	0,01	24,5	29	4,5	3,8	6,6	2,8
Niemcy	0,285	0,292	0,007	24,1	24,8	0,7	8,7	5	-3,7
Irlandia	0,305	0,309	0,004	15,8	16,2	0,4	4,7	11,3	6,6
Japonia	0,329	0,33	0,001	18,5	23,06	4,56	3,8	3,6	-0,2
Meksyk	0,45	0,459	0,009	6,4	7,5	1,1	3,6	4,8	1,2
Holandia	0,298	0,283	-0,015	25,5	27,1	1,6	6,2	7,9	1,7
Hiszpania	0,324	0,346	0,022	21	26	5	8,3	24,4	16,1
Szwecja	0,259	0,281	0,022	25,5	27,1	1,6	6,2	7,9	1,7
Turcja	0,409	0,393	-0,016	11,1	13,5	2,4	8,9	9,9	1
Wielka Brytania	0,373	0,358	-0,015	19,53	21,6	2,07	5,6	6,1	0,5
Stany Zjednoczone	0,374	0,394	0,02	15,6	18,8	3,2	4,6	6,2	1,6
OECD	0,317	0,316	-0,001	18,3	21,1	2,77	5,6	7,4	1,8

Źródło: Na podstawie: OECD Income Distribution Database [www 2]; OECD [2017]; Social Spending (indicator) [2017].

Analizę zależności pomiędzy wydatkami państwa na cele socjalne a stopniem nierówności rozszerzono o badanie współczynnika korelacji liniowej Pearsona¹. Współczynnik korelacji Pearsona wyniósł $-0,89$ w 2007 roku oraz $-0,85$ w 2014 r., wskazując na wysoką ujemną zależność pomiędzy zmiennymi. Wyniki badania związku pomiędzy wydatkami na cele socjalne a luką Gini wykazały, że współczynnik korelacji Pearsona wyniósł $0,78$ w 2007 r. oraz $0,73$ w 2014 r., co oznacza, że im wyższy udział wydatków na cele socjalne, tym redystrybucja przez transfery i podatki w większym stopniu pozwala zmniejszyć nierówności.

Jak wskazano zróżnicowanie pod względem nierówności pomiędzy krajami świata związane jest nie tylko z poziomem rozwoju gospodarczego, ale przede wszystkim z określonym typem gospodarki. Chodzi tu o typ systemu gospodarczego, który determinuje kwestie redystrybucji i zasięg polityki społecznej. Podsumowując, zaobserwowane zależności potwierdzają, że wyższa redystrybucja dochodu poprzez wydatki na cele socjalne nie tylko zmniejsza poziom nierówności, ale pozostaje w związku z wyższą skutecznością samej redystrybucji w zmniejszaniu nierówności.

Podsumowanie

Przeprowadzone w artykule badanie pozwala wyciągnąć wnioski o zróżnicowaniu kierunków zmian w zakresie nierówności dochodowych, z przewagą tendencji wzrostowych, w wybranych do analizy krajach świata w okresie pokryzysowym. Nie można jednak wnioskować, że kierunki zmian w zakresie nierówności zależały od poziomu dochodu narodowego per capita. Chociaż w większości z badanych wysoko rozwiniętych krajów nierówności wzrosły, to jednak kraje, takie jak Holandia, Wielka Brytania i Japonia, odnotowały spadek zróżnicowania dochodowego. Z drugiej strony Meksyk jest przykładem kraju o relatywnie niskim dochodzie, w którym nierówności wzrosły.

Wnioski z analizy porównawczej pozwalają potwierdzić hipotezę o związku pomiędzy systemem redystrybucji i poziomem nierówności. W krajach, w których zanotowano największy wpływ polityki socjalnej na obniżenie współczynnika Giniego, wydatki państwa na cele socjalne były wysokie, a redystrybucja skutecznie pozwalała zmniejszać poziom nierówności.

---

¹ Badanie przeprowadzono w programie GRETL. Zbadano również istotność współczynników korelacji. W każdym przypadku empiryczny poziom istotności dla dwustronnego obszaru krytycznego $p < 0,1$, co wskazało na odrzucenie hipotezy zerowej o nieistotności badanych związków.

Badanie przeprowadzone w niniejszym artykule z pewnością nie wyczerpuje tematyki. Planuje się w kolejnym etapie podjęcie pogłębionych badań z użyciem metod ekonometrycznych w zakresie oszacowania siły wpływu analizowanych czynników na opisywane w artykule zmiany w zakresie nierówności dochodowych.

Literatura

- Alesina A., Rodrik D. (1994), *Distributive Politics and Economic Growth*, "Quarterly Journal of Economics", Vol. CIX(2), s. 465-490.
- Alesina A., Perotti R. (1996), *Income Distribution, Political instability, and Investment*, "European Economic Review", Vol. 40(6), s. 1203-1228, doi: 10.1016/0014-2921(95)00030-5.
- Bourguignon F. (1981), *Pareto Superiority of Unegalitarian Equilibria in Stiglitz' Model on Wealth Distribution with Convex Saving Function*, "Econometrica", Vol. 49, s. 1469-1475.
- Brzeziński M. (2013), *Nierówności w Polsce na tle krajów Unii Europejskiej*, http://coin.wne.uw.edu.pl/mbrzezinski/research/MB_KEP_2013.pdf (sierpień 2017).
- Cingano F. (2014), *Trends in Income Inequality and its Impact on Economic Growth*, OECD Social, Employment and Migration Working Papers, No. 163, OECD Publishing, Paris, doi: 10.1787/5jxrnwv6j-en.
- Deaton A. (2016), *Wielka ucieczka. Zdrowie, bogactwo i źródła nierówności*, Wydawnictwo Naukowe PWN, Warszawa.
- Easterly W. (2002), *Inequality Does Cause Underdevelopment*, Working Paper, No. 1, Center for Global Development, Washington, DC.
- Grzelak A. (2016), *Zróżnicowania dochodowe i przyczyny ich zmian w krajach objętych statystyką OECD*, „Zeszyty Naukowe Szkoły Głównej Gospodarstwa Wiejskiego w Warszawie. Problemy Rolnictwa Światowego”, t. 16(XXXI), z. 2, s. 94-105.
- Hassler J., Rodriguez Mora J., Zeira J. (2007), *Inequality and Mobility*, "Journal of Economic Growth", Vol. 12(3), s. 235-259.
- OECD (2015), *In It Together. Why Less Inequality Benefits All?* OECD Publishing, Paris, doi: 10.1787/9789264235120-en.
- OECD (2017), *Understanding the Socio-Economic Divide in Europe*, Background Report, OECD Publishing, Paris.
- Rodrik D. (1999), *Where Did All the Growth Go? External Shocks, Social Conflict, and Growth Collapses*, "Journal of Economic Growth", Vol. 4:4, s. 385-412.
- Social Spending (indicator). doi: 10.1787/7497563b-en (dostęp: 14.08.2017).
- Stiglitz J.E. (2015), *Cena nierówności. W jaki sposób dzisiejsze podziały społeczne zagrażają naszej przyszłości?* Wydawnictwo Krytyki Politycznej, Warszawa.

[www 1] <http://hdr.undp.org/en/data> (dostęp: wrzesień 2017).

[www 2] <http://www.oecd.org/social/income-distribution-database.htm> (dostęp: wrzesień 2017).

**INCOME INEQUALITIES IN SELECTED COUNTRIES OF
WORLD ECONOMY IN THE POST-CRISIS PERIOD
– ECONOMIC AND SOCIAL ASPECTS**

Summary: Although the study of economic inequalities is known in the history of economic thought, nowadays the problem has become extremely new. On the one hand, in the aspect of the causes and effects of the economic crisis of the 21st century, the question arises whether rising inequalities were also one of the causes of the crisis, or on the other hand, the crisis was the reason of a more unequal distribution of income. In addition, doubts are aroused by the role of redistribution in reducing national income. The article attempts to find answers to such research questions. The main research objective is to identify trends in changes in income inequality during the post-crisis period.

Keywords: inequalities, economic crisis.